

UREDBA

O USLOVIMA ZA ISPORUKU PRIRODNOG GASA

("Sl. glasnik RS", br. 47/2006, 3/2010 i 48/2010)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovom uredbom propisuju se bliži uslovi isporuke prirodnog gasa, kao i mere koje se preduzimaju u slučaju da je ugrožena sigurnost isporuke prirodnog gasa kupcima usled poremećaja u funkcionisanju transportnog, odnosno distributivnog sistema ili poremećaja na tržištu prirodnog gasa na teritoriji Republike Srbije, i to:

- 1) uslovi i način davanja odobrenja za priključenje na transportni, odnosno distributivni sistem prirodnog gasa;
- 2) mere koje se preduzimaju u slučaju kratkotrajnih poremećaja usled havarija i drugih nepredviđenih situacija zbog kojih je ugrožena sigurnost funkcionisanja transportnog, odnosno distributivnog sistema prirodnog gasa, kao i zbog neophodnih radova na održavanju energetskih objekata ili neophodnih radova na proširenju sistema, kao i drugi uslovi i mere za snabdevanje kupaca prirodnim gasom;
- 3) mere koje se preduzimaju u slučaju nastupanja opšte nestašice prirodnog gasa, zbog okolnosti iz člana 76. Zakona o energetici (u daljem tekstu: Zakon);
- 4) uslovi i način obustave isporuke prirodnog gasa;
- 5) uslovi i način racionalne potrošnje i štednje prirodnog gasa;
- 6) uslovi i način preduzimanja mera i redosled ograničenja isporuke prirodnog gasa, kao i mere štednje i racionalne potrošnje prirodnog gasa u slučaju opšte nestašice prirodnog gasa;
- 7) uslovi snabdevanja objekata kupaca kojima se ne može obustaviti isporuka prirodnog gasa zbog neizvršenih obaveza za isporučeni prirodni gas ili u drugim slučajevima;
- 8) način regulisanja međusobnih odnosa između isporučioaca i kupca kome se ne može obustaviti isporuka prirodnog gasa;
- 9) način merenja isporučenog prirodnog gasa;
- 10) način obračuna neovlašćeno preuzetog prirodnog gasa;
- 11) način obaveštavanja kupaca u slučajevima iz tač. 2), 3), 4), 5) i 6) ovog člana.

II USLOVI I NAČIN DAVANJA ODOBRENJA ZA PRIKLJUČENJE NA TRANSPORTNI, ODNOSNO DISTRIBUTIVNI SISTEM PRIRODNOG GASA

Član 2

Priključenje objekata kupaca na transportni, odnosno distributivni sistem prirodnog gasa vrši se pod uslovima i na način propisan Zakonom, ovom uredbom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema, a u skladu sa standardima i tehničkim propisima koji se odnose na uslove priključenja i korišćenja energetskih objekata, uređaja i postrojenja.

Član 3

Priključenje objekata kupaca na transportni, odnosno distributivni sistem prirodnog gasa vrši se na osnovu odobrenja, koje u skladu sa Zakonom i ovom uredbom izdaje energetski subjekt na čiji sistem se priključuje objekat fizičkog ili pravnog lica uz saglasnost operatora tog sistema.

Član 4

Na zahtev fizičkog ili pravnog lica odobrenje za priključenje objekata na transportni, odnosno distributivni sistem prirodnog gasa izdaje rešenjem energetski subjekt na čiji sistem se priključuje objekat fizičkog ili pravnog lica.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o:

- 1) vlasniku objekta, odnosno nosiocu prava korišćenja objekta uz saglasnost vlasnika objekta (za fizičko lice: lično ime i prebivalište, jedinstveni matični broj građana, a za pravno lice odnosno preduzetnika: poslovno ime odnosno naziv, sedište, izvod iz registra privrednih subjekata, poreski identifikacioni broj, matični broj, račun i odgovorno lice);
- 2) objektu za čije se priključenje traži izdavanje odobrenja za priključenje (adresa, vrsta, lokacija objekta na kopiji katastarskog plana);
- 3) radnom pritisku gasa koji je potreban na objektu kupca prirodnog gasa;
- 4) nameni potrošnje prirodnog gasa;
- 5) minimalnoj i maksimalnoj časovnoj i dnevnoj potrošnji prirodnog gasa i ukupnoj godišnjoj potrošnji sa očekivanom mesečnom dinamikom za objekte čija je potrošnja veća od 16 m³ na čas;
- 6) tehničkim karakteristikama objekata kupca čija je potrošnja veća od 16 m³ na čas;

7) mogućnostima zamene gasa drugom vrstom energenta i vremenu potrebnom za prelazak na alternativno gorivo i obrnuto za objekte čija je potrošnja veća od 16 m³ na čas;

8) izdatom odobrenju za gradnju objekta, odnosno odobrenju za upotrebu objekta.

Zahtev iz stava 1. ovog člana može da sadrži i druge podatke koje po potrebi zatraži energetski subjekt za transport, odnosno distribuciju prirodnog gasa (u daljem tekstu: energetski subjekt).

Zahtev za izdavanje odobrenja za priključenje koje podnosi fizičko lice mora da sadrži samo podatke iz stava 2. tač. 1), 2), 4) i 8) i stava 3. ovog člana.

Član 5

Energetski subjekt dužan je da uz pribavljenu saglasnost operatora sistema odluči o zahtevu fizičkog ili pravnog lica u roku od 30 dana od dana prijema pismenog zahteva.

Član 6

Rešenje kojim se odobrava priključenje objekta na transportni, odnosno distributivni sistem (u daljem tekstu: Rešenje), pored delova utvrđenih zakonom, sadrži i:

- 1) podatke o vrsti i nameni objekta;
- 2) podatke o energetskom objektu na koji će se priključiti objekat fizičkog ili pravnog lica;
- 3) podatke o odobrenom kapacitetu (m³/dan) na priključnom mestu, odnosno mestu isporuke;
- 4) podatke o odobrenoj minimalnoj i maksimalnoj časovnoj potrošnji i dinamici potrošnje prirodnog gasa;
- 5) uslove transporta, odnosno distribucije prirodnog gasa u skladu sa pravilima rada transportnog, odnosno distributivnog sistema;
- 6) podatke o mestu priključenja;
- 7) podatke o mestu isporuke i načinu merenja isporučenog prirodnog gasa;
- 8) način i tehničke uslove priključenja;
- 9) podatke o troškovima priključka;
- 10) rok važenja Rešenja.

Član 7

Protiv Rešenja može se podneti žalba Agenciji za energetiku Republike Srbije (u daljem tekstu: Agencija) u roku od 15 dana od dana dostavljanja Rešenja.

Odluka Agencije po žalbi je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor.

Član 8

Rešenje se izdaje sa rokom važenja koji odgovara roku izgradnje objekta, odnosno završetku radova navedenih u zahtevu za izdavanje odobrenja za priključenje, a najduže dve godine od dana donošenja Rešenja.

Na zahtev podnosioca rok važenja Rešenja može se produžiti.

Zahtev za produženje iz stava 2. ovog člana podnosi se najkasnije 30 dana pre isteka roka utvrđenog Rešenjem.

Rešenje se dostavlja podnosiocu zahteva, operatoru transportnog, odnosno distributivnog sistema i energetsom subjektu koji obavlja delatnost trgovine prirodnim gasom za potrebe tarifnih kupaca ukoliko je reč o tarifnom kupcu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Član 9

Troškove priključka na transportni, odnosno distributivni sistem snosi podnosilac zahteva za priključenje.

Visinu troškova iz stava 1. ovog člana utvrđuje energetska subjekt u skladu sa metodologijom za utvrđivanje troškova priključka koju donosi Agencija.

Metodologijom iz stava 2. ovog člana utvrđuju se način i bliži kriterijumi za obračun troškova priključka, a u zavisnosti od veličine priključka, mesta priključka, potrebe za izvođenjem radova ili potrebe za ugrađivanjem neophodne opreme i drugih objektivnih kriterijuma.

Član 10

Posle izdavanja Rešenja, kupac prirodnog gasa i energetska subjekt koji snabdeva prirodnim gasom objekat kupca zaključuju ugovor o prodaji prirodnog gasa u skladu sa Zakonom, zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, ovom uredbom i drugim propisima donetim u skladu sa Zakonom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema, a pre donošenja odluke o puštanju prirodnog gasa kupcu.

Energetska subjekt je dužan da pusti prirodni gas kupcu u roku od 15 dana od dana zaključenja ugovora o prodaji prirodnog gasa, pod uslovom da kupac ispunjava uslove iz člana 11. stav 2. ove uredbe.

Član 11

Zahtev za puštanje prirodnog gasa kupac je dužan da podnese u pismenoj formi energetskom subjektu na čiji sistem je odobreno priključenje u roku od 3 dana od dana potpisivanja ugovora o prodaji prirodnog gasa.

Da bi energetski subjekt iz stava 1. ovog člana pustio prirodni gas kupcu moraju biti ispunjeni sledeći uslovi:

1) da su priključak na sistem, gasovod od mesta priključenja do mernog uređaja, odnosno merno regulacione stanice i merno regulaciona stanica izgrađeni u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja, tehničkim propisima i standardima, kao i uslovima iz Rešenja;

2) da su objekti kupca izgrađeni u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja, tehničkim propisima i standardima, odnosno da imaju dozvolu za rad ili probni rad;

3) da je kupac sklopio ugovor o prodaji prirodnog gasa.

Član 12

Energetski subjekt iz člana 11. stav 1. ove uredbe koji treba da izvrši puštanje prirodnog gasa dužan je da donese odluku o puštanju prirodnog gasa u roku od osam dana od dana prijema zahteva, ako utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 11. stav 2. ove uredbe.

Odluka o puštanju prirodnog gasa mora da sadrži tačan datum (termin) puštanja prirodnog gasa koji je usaglašen između energetskog subjekta za snabdevanje, transport, odnosno distribuciju, operatora transportnog, odnosno distributivnog sistema i kupca, a koji ne može biti duži od roka utvrđenog u članu 10. stav 2. ove uredbe.

U slučaju da energetski subjekt iz člana 11. stav 1. ove uredbe utvrdi da instalacije u objektu kupca ne ispunjavaju propisane uslove, dužan je da donese odluku kojom se odbija zahtev za puštanje prirodnog gasa u roku od osam dana od dana prijema zahteva.

Ako energetski subjekt iz člana 11. stav 1. ove uredbe donese odluku kojom se odbija zahtev za puštanje prirodnog gasa, kupac prirodnog gasa može u roku od 15 dana podneti zahtev nadležnom inspektorcu da proveriti ispunjenost tih uslova.

Ako nadležni inspektor utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 11. stav 2. ove uredbe naložiće energetskom subjektu da bez odlaganja izvrši puštanje prirodnog gasa u objekat kupca.

Član 13

Energetski subjekt koji treba da izvrši puštanje prirodnog gasa dužan je da dostavi odluku o puštanju prirodnog gasa kupcu i operatoru transportnog, odnosno distributivnog sistema u roku od osam dana od dana prijema pismenog zahteva kupca.

Ako energetski subjekt ne pusti prirodni gas kupcu u datumu (terminu) iz odluke o puštanju prirodnog gasa, kupac prirodnog gasa može podneti zahtev nadležnom inspektorstu da proveriti ispunjenost uslova za puštanje prirodnog gasa.

Ako nadležni inspektor utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 11. stav 2. ove uredbe naložiće energetskom subjektu da bez odlaganja izvrši puštanje prirodnog gasa u objekat kupca.

III MERE KOJE SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU POREMEĆAJA ISPORUKE PRIRODNOG GASA KOJI NISU NASTALI USLED OPŠTE NESTAŠICE PRIRODNOG GASA

Član 14

U slučaju da nastupi kratkotrajni poremećaj isporuke prirodnog gasa, usled havarija na objektima, uređajima, cevovodima i postrojenjima za transport, odnosno distribuciju prirodnog gasa, i drugih nepredviđenih situacija zbog kojih je ugrožena sigurnost funkcionisanja transportnog, odnosno distributivnog sistema, kao i zbog nepredviđenih radova na saniranju, rekonstrukciji i održavanju, transportnih odnosno distributivnih sistema ili neophodnih radova na proširenju sistema, operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da:

- 1) proceni stepen nastalog poremećaja i preduzima potrebne aktivnosti za dovođenje sistema u bezbedno i nesmetano funkcionisanje;
- 2) utvrdi način korišćenja preostalih kapaciteta proizvodnih, transportnih, odnosno distributivnih sistema i donosi plan ograničenja isporuke prirodnog gasa.

Član 15

Ministarstvo nadležno za poslove energetike (u daljem tekstu: ministarstvo) bliže propisuje kriterijume za svrstavanje kupaca prirodnog gasa u potrošačke grupe, i utvrđuje potrošačke grupe na osnovu tih kriterijuma.

Kriterijumi za svrstavanje kupaca prirodnog gasa u potrošačke grupe, kao i utvrđene potrošačke grupe objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da vodi i redovno ažurira registar svih potrošača na sistemu kojim upravlja, na osnovu kriterijuma iz stava 1. ovog člana.

Član 16

Plan ograničenja isporuke prirodnog gasa sadrži sledeće mere:

- 1) zamenu prirodnog gasa drugim energentima;
- 2) ograničenje isporuke prirodnog gasa;

3) obustavu isporuke prirodnog gasa.

Mere iz stava 1. ovog člana primenjuju se na kupce prirodnog gasa, u skladu sa članom 14. ove uredbe, a koji se snabdevaju sa dela sistema na kome je nastao poremećaj.

Član 17

Odluku o primeni mera iz člana 16. ove uredbe donosi operator transportnog, odnosno distributivnog sistema, zavisno od mesta nastanka poremećaja, u skladu sa ovom uredbom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da bez odlaganja i na najefikasniji način obavesti kupca prirodnog gasa o primenjenim merama.

Član 18

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema može bez prethodne najave privremeno ograničiti ili prekinuti isporuku kupcima prirodnog gasa, zbog kvarova i havarija na transportnom, odnosno distributivnom sistemu, iznenadnih preopterećenja gasovoda i drugih nepredviđenih slučajeva, ako prekid ne traje duže od dva sata.

Izuzetno, operator transportnog, odnosno distributivnog sistema može bez prethodne najave ograničiti ili prekinuti isporuku kupcima prirodnog gasa ukoliko prekid traje duže od dva sata, u slučajevima dejstva više sile i drugim nepredviđenim slučajevima koje isporučilac nije mogao predvideti ili čije posledice ne može otkloniti.

U slučaju nastupanja okolnosti iz stava 2. ovog člana, operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da bez odlaganja na najefikasniji način obavesti kupce prirodnog gasa o razlozima i trajanju mera za uspostavljanje redovne isporuke prirodnog gasa.

Član 19

U periodu primene mera ograničenja isporuke prirodnog gasa operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da pismeno obaveštava ministarstvo i Agenciju o svim merama koje se preduzimaju u slučaju ograničenja isporuke prirodnog gasa.

IV MERE OGRANIČENJA KOJE SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU NASTUPANJA OPŠTE NESTAŠICE PRIRODNOG GASA

Član 20

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema i energetska subjekt koji snabdeva tarifne kupce prirodnim gasom dužni su da u slučaju nastupanja opšte nestašice odmah obaveste ministarstvo o nastupanju opšte nestašice.

Obaveštenje iz stava 1. ovog člana treba da sadrži:

- 1) podatke o količinama prirodnog gasa sa kojima raspolaže kao i potrebnim količinama za redovno snabdevanje kupaca prirodnim gasom;
- 2) razloge o poremećaju u energetsom bilansu prirodnog gasa;
- 3) očekivani termin nastanka poremećaja i dužinu trajanja poremećaja;
- 4) trenutnu i ugovorenu potrošnju prirodnog gasa po kupcima, odnosno potrošačkim grupama;
- 5) spisak kupaca prirodnog gasa sa mogućom zamenom;
- 6) predlog mera koje je potrebno preduzeti;
- 7) druge podatke na zahtev ministarstva.

Ministarstvo, na osnovu obaveštenja iz stava 1. ovog člana u što kraćem roku podnosi predlog Vladi za donošenje odluke o primeni mera iz člana 76. Zakona.

Član 21

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema na osnovu odluke Vlade iz člana 20. ove uredbe donosi planove ograničenja potrošnje prirodnog gasa kojima se utvrđuju mere ograničenja isporuke prirodnog gasa kupcima i mere štednje prirodnog gasa, kojima se obezbeđuje:

- 1) usklađivanje trenutne potrošnje prirodnog gasa sa raspoloživim izvorima;
- 2) odobrena maksimalna dnevna i maksimalna časovna potrošnja.

Osnovica za ograničenje isporuke prirodnog gasa na koju će se primenjivati procenat ograničenja je ugovorena količina za mesec u kome se vrši ograničenje, odnosno prosečna dnevna i časovna potrošnja u tom mesecu.

Član 22

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da obavesti kupce o maksimalnoj satnoj i dnevnoj potrošnji prirodnog gasa za vreme ograničenja isporuke u najkraćem mogućem roku od dana donošenja plana ograničenja potrošnje prirodnog gasa.

V USLOVI I NAČIN OBUSTAVE ISPORUKE PRIRODNOG GASA

Član 23

Isporuka prirodnog gasa može se obustaviti u slučajevima i pod uslovima utvrđenim Zakonom, ovom uredbom i ugovorom o prodaji prirodnog gasa.

Član 24

Isporuka prirodnog gasa može se obustaviti kupcu prirodnog gasa u slučaju:

- 1) ako ne izvršava ugovorene obaveze plaćanja za isporučeni prirodni gas i usluge;
- 2) ako je neovlašćeno priključio svoje unutrašnje gasne instalacije na transportni, odnosno distributivni sistem;
- 3) ako koristi prirodni gas bez Rešenja, odnosno odluke o puštanju prirodnog gasa;
- 4) ako koristi prirodni gas mimo mernih uređaja ili preko neodgovarajućeg mernog uređaja;
- 5) ako onemogućuje pravilno merenje količina isporučenog prirodnog gasa;
- 6) ako troši prirodni gas suprotno uslovima koji su utvrđeni u Rešenju i ugovoru o prodaji prirodnog gasa;
- 7) ako svojim objektima ometa isporuku prirodnog gasa drugim kupcima;
- 8) ako preko svoje instalacije dozvoli korišćenje prirodnog gasa drugom pravnom ili fizičkom licu;
- 9) ako se ne pridržava pravila rada transportnog, odnosno distributivnog sistema;
- 10) ako uskrati ili onemogućuje ovlašćenim licima pristup do mernih uređaja, odnosno merno regulacionih stanica;
- 11) ako uskrati ili onemogućuje tehničku kontrolu unutrašnjih gasnih instalacija;
- 12) ako u slučaju štednje i racionalne potrošnje prirodnog gasa ne poštuje i ne sprovodi propisane mere;
- 13) ako njegove unutrašnje gasne instalacije ugrožavaju živote ljudi, imovinu i životnu sredinu, odnosno nisu u skladu sa važećim standardima, propisima i drugim tehničkim normativima koji se primenjuju u ovoj oblasti;
- 14) ako odbije da zaključi ugovor o prodaji prirodnog gasa i/ili ne obezbedi ugovoreno sredstvo obezbeđenja plaćanja za slučaj neispunjenja ugovorenih obaveza;
- 15) pismenog zahteva kupca.

U slučaju iz stava 1. tač. 1), 7), 9), 10) i 11) ovog člana, energetska subjekt dužan je da prethodno dostavi pismenu opomenu kupcu, u kojoj je određen rok za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka zbog kojih mu se može obustaviti isporuka prirodnog gasa i da odredi primeren rok za otklanjanje nedostataka, odnosno nepravilnosti koji ne može biti kraći od 3 dana ni duži od 15 dana.

U slučaju iz stava 1. tač. 2), 3), 4), 5), 6), 8), 12), 13), 14) i 15) ovog člana, isporuka prirodnog gasa obustavlja se bez odlaganja.

Ako se obustava isporuke prirodnog gasa vrši na osnovu pismenog zahteva kupca iz stava 1. tačka 15) ovog člana obustava isporuke prirodnog gasa može trajati najmanje jednu, a najviše dve godine.

Član 25

Obustava isporuke prirodnog gasa vrši se na mestu isporuke ili drugom pogodnom mestu prema proceni isporučioaca i mora se izvršiti na bezbedan način.

Bezbedan način u smislu stava 1. ovog člana znači da se obustavom isporuke prirodnog gasa ne ugrožavaju životi ljudi i ne prouzrokuju havarije na postrojenjima objekta koji se isključuje.

Operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da obavesti kupce prirodnog gasa najkasnije 24 časa pre obustave.

Po dobijanju obaveštenja iz stava 3. ovog člana kupac je dužan da preduzme mere za bezbedan prekid rada svojih trošila u roku navedenom u obaveštenju. Ako u tom roku kupac ne preduzme potrebne mere operator transportnog, odnosno distributivnog sistema obustaviće mu isporuku prirodnog gasa, a troškove izazvane obustavom snosi će kupac.

U slučaju kada je neophodno odmah, bez prethodnog obaveštenja obustaviti isporuku prirodnog gasa, jer su ugroženi život ljudi i imovina, pa nije moguće obavestiti kupce o obustavi isporuke prirodnog gasa, operator transportnog, odnosno distributivnog sistema obaveštava kupce odmah nakon obustave.

Član 26

Ukoliko kupac onemogućiti obustavu isporuke prirodnog gasa prinudna obustava vrši se obustavom isporuke prirodnog gasa prinudnim isključenjem na mestu priključenja ili na drugom pogodnom mestu prema proceni isporučioaca.

Odluku o načinu prinudnog isključenja donosi operator transportnog, odnosno distributivnog sistema u zavisnosti od okolnosti i razloga za isključenje.

U slučaju prekida isporuke na samom gasovodu, ponovno priključenje izvršiće se u skladu sa ovom uredbom i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Član 26a

Ako kupac prirodnog gasa smatra da mu je neosnovano obustavljena isporuka prirodnog gasa ili mu je objekat neosnovano isključen sa transportnog, odnosno distributivnog sistema, može uložiti prigovor energetsom subjektu na čiji sistem je objekat priključen.

Energetski subjekt je dužan da u roku od tri dana od dana prijema prigovora odluči o prigovoru. U slučaju osnovanosti prigovora, energetski subjekt je dužan da nastavi isporuku prirodnog gasa bez odlaganja a najkasnije 24 časa od momenta utvrđivanja okolnosti da je obustava isporuke, odnosno isključenje sa transportnog, odnosno distributivnog sistema bilo neosnovano.

Član 27

Kada prestanu razlozi koji su doveli do obustave isporuke prirodnog gasa operator transportnog, odnosno distributivnog sistema dužan je da nastavi sa isporukom prirodnog gasa kupcu odmah po prestanku razloga za obustavu, a najkasnije u roku od 24 časa, uz prethodnu najavu.

VI USLOVI I NAČIN RACIONALNE POTROŠNJE I ŠTEDNJE PRIRODNOG GASA

Član 28

Radi obezbeđenja uslova za racionalnu potrošnju i štednju prirodnog gasa, kupac, pored mera propisanih Zakonom, aktima Agencije za energetska efikasnost i ugovorom o prodaji prirodnog gasa, dužan je da preduzima i sledeće mere:

- 1) podešava tehnološki proces i trošila prirodnog gasa, tako da se ostvari što racionalnija potrošnja i štednja prirodnog gasa;
- 2) preusmerava potrošnju prirodnog gasa iz perioda većih dnevnih opterećenja u period manjih dnevnih opterećenja;
- 3) usklađuje proizvodni proces rada i rada u smenama sa optimalnim mogućnostima snabdevanja prirodnim gasom.

VII OBJEKTI KUPACA KOJIMA SE NE MOŽE OBUSTAVITI ISPORUKA PRIRODNOG GASA I NAČIN REGULISANJA MEĐUSOBNIH ODNOSA IZMEĐU ISPORUČIOCA I KUPCA KOME SE NE MOŽE OBUSTAVITI ISPORUKA PRIRODNOG GASA

Član 29

Isporuka prirodnog gasa ne može se zbog neizvršenih obaveza obustaviti tarifnim kupcima za objekte za koje bi prekid rada doveo do neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi, kao i za objekte od posebnog interesa za privredu, život ljudi i odbranu zemlje.

Ministarstvo na predlog drugih ministarstava za prioritete u oblastima iz njihove nadležnosti utvrđuje listu kupaca i njihovih objekata kojima se ne može obustaviti isporuka prirodnog gasa.

Lista kupaca i njihovih objekata iz stava 2. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 30

Ugovorom o prodaji, transportu odnosno distribuciji prirodnog gasa kupcima iz člana 29. ove uredbe moraju se predvideti posebna sredstva obezbeđenja plaćanja (menice avalirane od strane poslovne banke, garancija banke, osiguranje naplate duga kod osiguravajuće organizacije i drugi oblici obezbeđenja potraživanja) za isporuku prirodnog gasa.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana utvrdiće se i obaveza tarifnih kupaca iz člana 29. ove uredbe da u slučaju nastanka opšte nestašice prirodnog gasa, ako postoje mogućnosti, izvrši zamenu prirodnog gasa drugim energentom ili energijom, radi zaštite svojih vitalnih funkcija.

Član 31

Ako ugovorom iz člana 29. stav 1. nisu obezbeđena posebna sredstva obezbeđenja plaćanja, a nastupi neki od slučajeva predviđenih ovom uredbom u kojima se ne može obustaviti isporuka prirodnog gasa tarifnom kupcu, isporučilac će bez odlaganja pozvati takvog kupca da u roku od osam dana pruži navedena sredstva obezbeđenja plaćanja.

Ako kupac ne postupi na način i u roku iz stava 1. ovog člana isporučilac će tom kupcu obustaviti dalju isporuku prirodnog gasa, a troškove izazvane obustavom snosi kupac.

VIII NAČIN MERENJA ISPORUČENOG PRIRODNOG GASA I NAČIN OBRAČUNA NEOVLAŠĆENO PREUZETOG PRIRODNOG GASA

Član 32

Zapremina isporučenog prirodnog gasa se meri odgovarajućim mernim uređajima, sa merilom zapremine fizički proteklog prirodnog gasa (u m³) u radnom stanju i merilima radne temperature i radnog pritiska za automatsku korekciju izmerene zapremine fizički proteklog prirodnog gasa na zapreminu gasa u standardnom stanju (korektorom).

Ako merni uređaj nema korektor, izmerena zapremina prirodnog gasa u radnom stanju se svodi na standardno stanje računski, u skladu sa ovom uredbom.

Zapremina prirodnog gasa svedena na standardno stanje na način iz st. 1. i 2. ovog člana, računski se koriguje po toplotnoj vrednosti na zapreminu koja se koristi pri obračunu isporučenog prirodnog gasa (obračunska zapremina).

Merni uređaji koji se ugrađuju moraju biti plombirani od strane ovlašćene organizacije, a njihove priključne veze moraju biti pregledane i plombirane od strane energetskog subjekta za transport, odnosno distribuciju prirodnog gasa u skladu sa pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema, zakonom i drugim propisima.

Energetski subjekt dužan je da vrši proveru ispravnosti mernih uređaja pre njihove ugradnje i tokom rada u radnim ili laboratorijskim uslovima, u skladu sa zakonom, tehničkim i drugim propisima, pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema prirodnog gasa i ugovorom o transportu, distribuciji odnosno prodaji prirodnog gasa.

Član 32a

Zapremina isporučenog prirodnog gasa izmerena mernim uređajem bez korektora, svodi se na standardno stanje računski, prema formuli:

$$V_s = V_r \cdot \frac{P_m + P_{atm}}{P_s} \cdot \frac{T_s}{T_r} \cdot \frac{1}{Z} \quad (1)$$

gde su:

- V_s - zapremina prirodnog gasa svedena na standardno stanje,
- V_r - zapremina prirodnog gasa u radnom stanju, odnosno očitana zapremina prirodnog gasa na mernom uređaju,
- P_m - priključni pritisak (mbar) podešen pri montaži u skladu sa standardom kojim se utvrđuje opseg priključnog pritiska,
- P_{atm} - atmosferski pritisak (mbar),
- P_s - pritisak gasa u standardnom stanju, $P_s = 1013,25$ mbar,
- T_s - temperatura gasa u standardnom stanju, $T_s = 288,15$ K (15 °C),
- T_r - radna temperatura gasa, $T_r = (273,15 + t \text{ gasa u } ^\circ\text{C})$ (K),
- Z - faktor kompresibilnosti (stišljivosti) gasa.

Radni pritisak gasa je jednak zbiru atmosferskog i priključnog pritiska.

Parametri radnog stanja prirodnog gasa u formuli (1) utvrđuju se na sledeći način:

a) atmosferski pritisak:

$$P_{atm} = 1016 - 0,108 \cdot h \text{ (mbar)} \quad (2)$$

zaokruženo na jedno decimalno mesto,

gde je

h - nadmorska visina (m), koja se utvrđuje na način i pod uslovima:

1. $h = h_1$, ako se vrednosti h_1 , h_2 i h_s međusobno razlikuju za manje od 50 m;
2. $h = h_2$, ako je razlika između h_1 i h_2 veća od 50 m, a razlika između h_s i h_2 manja od 50 m;
3. $h = h_3 = h_2 \pm n \cdot 50$, ako je razlika između h_s i h_2 veća od 50 m;

pri čemu je:

h_1 - nadmorska visina merno regulacione stanice na izlazu iz transportnog sistema (glavna merno regulaciona stanica - GMRS) iz koje se prirodni gas preuzima u distributivni sistem, odnosno aritmetička sredina nadmorskih visina GMRS, ako se gas preuzima iz dve ili više GMRS;

h_2 - nadmorska visina merno regulacione stanice (MRS) ili merne stanice (MS) iz koje se prirodni gas preuzima u distributivni sistem, odnosno aritmetička sredina nadmorskih visina MRS ili MS, ako se gas preuzima iz dve ili više MRS, odnosno MS i

h_s - aritmetička sredina najveće i najmanje nadmorske visine za mesta isporuke kupcima sa gasovoda u koji se gas preuzima iz jedne ili više MRS, odnosno MS, na koje je taj gasovod povezan;

n - ceo broj od apsolutne vrednosti izraza $(h_s - h_2)/50$.

Energetski subjekt za transport prirodnog gasa utvrđuje i objavljuje nadmorske visine h_1 i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska za sve GMRS iz kojih se prirodni gas isporučuje u distributivni sistem.

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa utvrđuje nadmorske visine h_2 i h_3 i objavljuje nadmorske visine h_1 , h_2 i h_3 i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska koje će biti korišćene pri obračunu gasa isporučenog kupcima;

b) priključni pritisak:

- ako je priključni pritisak $P_m > 24$ mbar, za svođenje se koristi vrednost koja je podešena na regulatoru;

- ako je priključni pritisak $18 \text{ mbar} \leq P_m \leq 24 \text{ mbar}$, za svođenje se koristi vrednost $P_m = 22$ mbar;

v) radna temperatura:

- za period od 1. oktobra do 30. aprila, $T_r = 6^\circ\text{C}$;

- za period od 1. maja do 30. septembra, $T_r = 15^\circ\text{C}$;

- za mesto isporuke koje nije izloženo većim promenama temperature (merni uređaji ugrađeni unutar objekta), $T_r = T_s$;

g) kompresibilnost:

$$Z = 1 / (1 + k * P_m) \quad (3)$$

gde je:

- za $P_m < 1$ bar, $k = 0$, odnosno zanemaruje se uticaj kompresibilnosti,
- za $1 \text{ bar} \leq P_m < 8$ bar, $k = 0,003$.

Član 32b

Ako korektor ima samo merilo za merenje radne temperature, podatak o radnom pritisku se zadaje kao parametar, pri čemu se atmosferski pritisak utvrđuje na način iz člana 32a ove uredbe i izmerena zapremina gasa u radnom stanju se svodi na standardno stanje automatski.

Ako merni uređaj ima ugrađen temperaturni kompenzator, zapremina gasa je automatski svedena na temperaturu u standardnom stanju, pa se na standardno stanje svodi računski samo po pritisku na način utvrđen u članu 32a ove uredbe.

Član 32v

Donja toplotna vrednost prirodnog gasa isporučenog iz transportnog sistema ili iz distributivnog sistema koji je povezan na transportni sistem, utvrđuje se na mestima isporuke prirodnog gasa iz transportnog sistema.

Donju toplotnu vrednost prirodnog gasa iz stava 1. ovog člana, utvrđuje energetski subjekt za transport prirodnog gasa, na osnovu podataka o donjoj toplotnoj vrednosti na ulazima u transportni sistem, odnosno na osnovu hemijskih analiza uzoraka sa mesta isporuke prirodnog gasa, ako je došlo do mešanja prirodnog gasa iz različitih ulaza u sistem, s tim što se te hemijske analize rade najmanje dva puta mesečno.

Hemijska analiza uzorka prirodnog gasa iz stava 2. ovog člana se obavlja procesnim gasnim hromatografom.

Ako se prirodni gas preuzima u distributivni sistem preko više merno regulacionih stanica, iz transportnog sistema, drugog distributivnog sistema ili neposredno od proizvođača prirodnog gasa (sa gasnih polja), donju toplotnu vrednost prirodnog gasa na osnovu koje se obračunava isporučeni prirodni gas iz distributivnog sistema utvrđuje energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa, kao ponderisanu vrednost, na osnovu podataka o donjim toplotnim vrednostima i odgovarajućim preuzetim zapreminama prirodnog gasa sa svih mesta preuzimanja prirodnog gasa u taj sistem.

Ako je na jednom mestu primopredaje donja toplotna vrednost prirodnog gasa, tokom obračunskog perioda utvrđivana više od jednom, za obračun se utvrđuje ponderisana vrednost, na osnovu podataka o donjim toplotnim vrednostima i odgovarajućim zapreminama proteklog prirodnog gasa između dva uzimanja uzorka.

Član 32g

Zapremina prirodnog gasa svedena na standardno stanje gasa u skladu sa čl. 32a i 32b čija je donja toplotna vrednost utvrđena u skladu sa članom 32 v, svodi se na obračunsku zapreminu računski, prema formuli:

$$V_o = V_s * H_{pd} / H_r \text{ (m}^3\text{)} \quad (4)$$

gde su:

- V_o - obračunska zapremina (m^3),
- V_s - zapremina prirodnog gasa svedena na standardno stanje (m^3),
- H_{pd} - donja toplotna vrednost prirodnog gasa utvrđena za obračunski period u skladu sa članom 32v) (kJ/m^3),
- H_r - referentna donja toplotna vrednost prirodnog gasa koja iznosi $33.338,35 \text{ kJ/m}^3$.

Član 33

Energetski subjekt određuje vrstu, tip, klasu tačnosti, potreban broj i merni opseg uređaja za merenje, kao i mesto i način njihove ugradnje u skladu sa pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema prirodnog gasa, ovom uredbom i tehničkim i drugim propisima.

Na mestu isporuke na kome je priključni pritisak veći ili jednak 0,5 bar, energetski subjekt ugrađuje korektore po pritisku i temperaturi.

Na mestu isporuke na kome je priključni pritisak manji od 0,5 bar, ako se merni uređaj ugrađuje izvan objekta, energetski subjekt ugrađuje korektor po temperaturi ili merni uređaj sa temperaturnim kompenzatorom.

Energetski subjekt dužan je da na svim izlazima sa transportnog sistema, odnosno na izlazima sa distributivnog sistema za kupce čija je maksimalna časovna potrošnja veća ili jednaka $500 \text{ m}^3/\text{čas}$ u skladu sa rešenjem kojim se odobrava priključenje, obezbeđuju automatsko prikupljanje podataka o izmerenim protocima prirodnog gasa, pri čemu interval prikupljanja mora biti 24 časa ili kraći.

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa dužan je da na mestu isporuke na kome je priključni pritisak manji od 0,5 bar, na pismeni zahtev kupca, ugradi zahtevani uređaj za automatsko svođenje na standardne uslove ili postojeći uređaj zameni adekvatnim u roku od 6 meseci od dana prijema zahteva, odnosno od dana kada kupac izmiri obaveze iz stava 6. ovog člana.

U slučaju iz stava 5. ovog člana, kupac snosi trošak nabavke i ugradnje zahtevanog uređaja ili razlike vrednosti zahtevanog i zamenjenog uređaja.

Član 34

Energetski subjekt dužan je da obezbeđuje redovno i vanredno održavanje mernih uređaja pod uslovima utvrđenim zakonom, tehničkim i drugim propisima i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Energetski subjekt može radi baždarenja da zameni merni uređaj drugim odgovarajućim mernim uređajem uz obavezu da o tome izda potvrdu kupcu.

Energetski subjekt i kupac zapisnikom konstatuju sve parametre i pokazatelje potrošnje prirodnog gasa neophodne za obračun isporučenih količina prirodnog gasa u periodu bez odgovarajućeg mernog uređaja.

Član 35

Kupac prirodnog gasa je dužan da omogući ovlašćenim licima energetskog subjekta pristup delu gasovoda od mesta priključenja do mernog uređaja, odnosno merno regulacione stanice i unutrašnje gasne instalacije radi provere njihove ispravnosti, odnosno radi kontrole i održavanja.

Energetski subjekt dužan je da omogući kupcu prirodnog gasa pristup do mernog uređaja radi kontrolnog uvida u stanje potrošnje. Plombu sa priključnog i obilaznog voda mernog uređaja može da skida samo ovlašćeni radnik energetskog subjekta, o čemu je dužan da sačini zapisnik.

Član 36

Kupac prirodnog gasa odgovoran je za nestanak i oštećenje mernog uređaja, odnosno merno regulacione stanice koji su smešteni u njegovim objektima, kao i za posledice koje nastanu usled toga.

Kupac prirodnog gasa nije odgovoran za oštećenje mernog uređaja koji je smešten u njegovim objektima, a koje je posledica aktivnosti energetskog subjekta.

Član 37

Energetski subjekt dužan je da bez odlaganja pismenim putem obavesti kupca prirodnog gasa o nestanku, kao i o svim smetnjama ili oštećenjima na mernom uređaju koja mogu da utiču na tačnost merenja isporučenog prirodnog gasa, a najkasnije u roku od dva dana od dana nastanka, odnosno opažanja nastanka utvrđenih smetnji, nestanka ili oštećenja uređaja.

Kupac je dužan da bez odlaganja pismenim putem obavesti energetskog subjekta o nestanku, kao i o svim smetnjama ili oštećenjima na mernom uređaju, a najkasnije u roku od dva dana od dana nastanka, odnosno opažanja nastanka utvrđenih smetnji, nestanka ili oštećenja uređaja.

Član 38

Energetski subjekt je dužan da odmah po saznanju za nestanak, smetnje ili oštećenja na mernim uređajima, a najkasnije u roku od dva dana, preduzme odgovarajuće mere za dovođenje mernog uređaja u ispravno stanje.

Član 39

Energetski subjekt, energetski subjekt koji snabdeva tarifne kupce prirodnim gasom, trgovac i kupac mogu da zahtevaju vanrednu kontrolu mernog uređaja, koja se vrši najkasnije 10 dana po podnošenju zahteva.

Ako se kontrolom utvrdi da je uređaj ispravan, troškove kontrole iz stava 1. ovog člana snosi podnosilac zahteva koji je zahtevao kontrolu.

Ako se kontrolom utvrdi da je uređaj neispravan, troškove kontrole iz stava 1. ovog člana snosi vlasnik mernog uređaja.

Član 40

Ako se utvrdi da uređaj nije merio potrošnju u određenom vremenskom periodu, odnosno da je registrovanje bilo nepotpuno, energetski subjekt i kupac će sporazumno izvršiti procenu neregistrovane količine utrošenog prirodnog gasa.

Ako energetski subjekt i kupac ne postignu sporazum iz stava 1. ovog člana, dužni su da o tome sastave zapisnik.

Procenu potrošnje prirodnog gasa, u slučaju iz stava 2. ovog člana, utvrdiće energetski subjekt u skladu sa ugovorom o prodaji, transportu odnosno distribuciji i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Član 41

Ako energetski subjekt osnovano posumnja da je kupac merni uređaj namerno ošteti ili ako utvrdi da je kupac neovlašćeno priključio svoj objekat na transportni odnosno distributivni sistem ili da na drugi način neovlašćeno koristi prirodni gas, odnosno onemogućava tačno merenje isporučenog prirodnog gasa, dužan je da bez odlaganja isključi takav objekat sa transportnog, odnosno distributivnog sistema.

U slučaju iz stava 1. ovog člana energetski subjekt ima pravo da sam proceni potrošnju prirodnog gasa u skladu sa ugovorom o prodaji, transportu odnosno distribuciji i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

Energetski subjekt dužan je da bez odlaganja počne sa isporukom prirodnog gasa odmah po otklanjanju nastalih smetnji i o tome obaveštava operatora transportnog, odnosno distributivnog sistema, kao i da je kupac izmirio obaveze za transport, distribuciju, odnosno prodaju prirodnog gasa.

Član 42

Kontrolna merenja, zamene i izmene na mernom uređaju vrše se u prisustvu energetskog subjekta i kupca u skladu sa ugovorom o prodaji, transportu odnosno distribuciji i pravilima o radu transportnog, odnosno distributivnog sistema.

IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 43

Ugovori o isporuci prirodnog gasa sa kupcima, zaključeni pre stupanja na snagu ove uredbe, uskladiće se sa odredbama ove uredbe u roku od šest meseci od dana njenog stupanja na snagu.

Član 44

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o opštim uslovima za isporuku prirodnog gasa ("Službeni glasnik RS", broj 60/93).

Član 45

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni članovi Uredbe o izmenama i dopunama Uredbe o uslovima za isporuku prirodnog gasa

("Sl. glasnik RS", br. 3/2010)

Član 7

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa je dužan da na postojećim mestima isporuke na kojima je ugrađen korektor po temperaturi, podesi radni pritisak, u skladu sa priključnim pritiskom i utvrđenim atmosferskim pritiskom na način iz člana 32a stav 2. pod a) ove uredbe najkasnije do 1. januara 2012. godine.

Član 8

Energetski subjekt za transport prirodnog gasa dužan je da utvrdi i objavi nadmorske visine i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska na svim GMRS prema distributerima najkasnije 10 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa je dužan da objavi vrednosti atmosferskog pritiska koje se koriste za svođenje najkasnije 15 dana od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Član 9

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa je dužan da na svim postojećim mestima isporuke sa distributivnog sistema na kojima je priključni pritisak veći ili jednak 0,5 bar, ugradi korektor do 1. januara 2012. godine.

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa je dužan da na svim postojećim mestima isporuke iz distributivnog sistema prirodnog gasa na kojima je priključni pritisak manji od 0,5 bar sa mernim uređajima ugrađenim izvan objekta, koji nemaju korektor po temperaturi ili temperaturni kompenzator, obezbede njihovu ugradnju do 1. januara 2020. godine.

Član 10

Energetski subjekt za transport prirodnog gasa je dužan da za sva postojeća mesta isporuke sa transportnog sistema obezbedi automatsko prikupljanje i obradu podataka o protocima prirodnog gasa, sa intervalom prikupljanja 24 časa ili kraćim do 1. januara 2011. godine.

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa dužan je da za sva postojeća mesta isporuke sa distributivnog sistema sa maksimalnom časovnom potrošnjom od najmanje 500 m³/čas, obezbedi automatsko prikupljanje i obradu podataka o protocima prirodnog gasa, sa intervalom prikupljanja 24 časa ili kraćim najkasnije do 1. januara 2013. godine.

Odredba stava 2. ovog člana se odnosi i na postojeća mesta isporuke prirodnog gasa na kojima je ostvaren godišnji protok prirodnog gasa od najmanje 1.000.000 m³ u najmanje jednoj od tri kalendarske godine koje prethode danu stupanja na snagu ove uredbe.

Energetski subjekt je dužan da odredbe st. 1. do 3. ovog člana primeni i na kvalifikovanog kupca u roku od 12 meseci od dana sticanja statusa kvalifikovanog kupca.

Član 11

Energetski subjekti dužni su da u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ove uredbe pozovu kupce koji nisu koristili prirodni gas u dve godine koje prethode danu stupanja na snagu ove uredbe, da zaključe ugovor o prodaji prirodnog gasa ili da podnesu zahtev za obustavu isporuke prirodnog gasa u skladu sa članom 24. stav 1. tačka 15) ove uredbe.

Član 12

Ova uredba stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. februara 2010. godine.

Samostalni članovi Uredbe o izmenama i dopunama Uredbe o uslovima za isporuku prirodnog gasa

("Sl. glasnik RS", br. 48/2010)

Član 2

Energetski subjekt za distribuciju prirodnog gasa dužan je da utvrdi i objavi nadmorske visine h_2 i h_3 i vrednosti izračunatog atmosferskog pritiska koje će biti korišćene pri obračunu gasa isporučenog kupcima, najkasnije do 1. avgusta 2010. godine.

Član 3

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. septembra 2010. godine.